Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Lucia Etxabe Zubizarreta

Soraluze, Gipuzkoa (1927-2023)

Aurkibidea

Biografia

Arrasaten jaiotakoa bada ere, Soraluzen bizi izan da txiki-txikitatik. Gerra garaian Bizkaira alde egin zuen familiak eta bi anairekin batera Belgikara bidali zuen aitak barkuan. Han urtebete inguru eman zuen familia batekin. Gerora ezkondu eta familia osatu zuen. Jostun ibili da urte askoan. Ikastolaren sortzaileetako bat ere izan zen herrian.

Zintak

SOR-089

- **Proiektua**: Soraluze 1936
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Larrañaga Orbea, Maite - Trebiño, Bittor
- **Data**: 2009-12-29
- **Iraupena**: 63 min
- **Euskarria**: Mini Disc
- **Kodifikatzailea**: Unamuno, Arianne
- **Emalea**: Soraluze 1936

SOR-090

- **Proiektua**: Soraluze 1936
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Larrañaga Orbea, Maite - Trebiño, Bittor
- **Data**: 2009-12-29
- **Iraupena**: 20 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Unamuno, Arianne
- **Emalea**: Soraluze 1936

Pasarteak

1. Karlisten eta abertzaleen arteko liskarra hauteskundeetan

- **Erref**: SOR-089/002
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:00:50. **Bukatu**: 00:02:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan
- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:
Errepublika garaian, umea zen. Zubi Nagusian liskarra izan zen hauteskundeetan karlisten eta abertzaleen artean. Bere aita mikeleteen kaboa zen; liskarra gelditzera joan eta tiroa bota zuen airera.

2. Gernikako bonbardaketa ikusi zuen

- **Erref**: SOR-089/003
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:02:00. **Bukatu**: 00:03:27
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:
Gerra hasi zenean, Bizkaira joan ziren. Gernikako bonbardaketa gertatu zenean, Mungiako Atxuri auzotik ikusi zuten sutan. Hurrengo egunean, batailoiak pasatzen ikusi zituen etxe aurretik.

3. Jateko gutxi zegoen gerra sasoian

- **Erref**: SOR-089/004
- **Iraupena**: 0:01:42. **Hasi**: 00:03:27. **Bukatu**: 00:05:09
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Artoa eta esnea jaten zituzten. Mungiatik Gallartara joan ziren eta handik Belgikara joan zen. Janari falta handia zegoen orduan. Gallartan komentu batean egon zen.

4. Belgikara joan zen anai-arrebekin

- **Erref**: SOR-089/005
- **Iraupena**: 0:02:06. **Hasi**: 00:05:09. **Bukatu**: 00:07:15
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Aitak izena eman zuen Bilbon umeak Ingalaterrara bidaltzeko, baina kupoa beteta zegoela eta, Belgikara bidali zituzten. Habana itsasontzian eraman zituzten. Ume bakoitzak eta familiak zenbaki bera zeukaten. Familia ona tokatu zitzaion.

5. Bizkaira alde egin zuten

- **Erref**: SOR-089/006
- **Iraupena**: 0:01:41. **Hasi**: 00:07:15. **Bukatu**: 00:08:56
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Gerra hasi zenean, aita frontean zegoen Donostian. Amak koltxoiak hartu eta Amorebietaraino joan ziren trenez. Muxikan autobusa hartu eta Mungiara joan ziren.

6. Aita mikeletea zen

- **Erref**: SOR-089/008
- **Iraupena**: 0:03:49. **Hasi**: 00:10:51. **Bukatu**: 00:14:40
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Lanbideak » Udal langileak
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:
Mikeletea zen aita. Frontera Aldundiaren agindupean joan zen, baita herritik ihes egin ere. Hil aurrera arte ez zuen jakin bere aita zeinek salatu zuen. Mikelete postua galdu zuen salaketagatik.

7. Aita euskalzalea zen

- **Erref**: SOR-089/009
- **Iraupena**: 0:01:28. **Hasi**: 00:14:40. **Bukatu**: 00:16:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak

Laburpena:
Umetan euskal gaiztoa egiten zuen eta aitak zuzendu. Eskolan ez zioten euskal izenik ere esaten uzten. Aita euskaltzalea zen, ama nazionalista.

8. Lehengusua fusilatu zuten

- **Erref**: SOR-089/012
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:18:41. **Bukatu**: 00:22:06
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:
Gatzagako lehengusua fusilatu zuten Donostia inguruan. Haren anaia bat preso hartu zuten. Amak botak erosi zizkion, kartzelan hezetasunagatik ezin zuelako abarkekin ibili.

9. Belgikan egon zen familia baten etxean

- **Erref**: SOR-089/013
- **Iraupena**: 0:02:52. **Hasi**: 00:22:06. **Bukatu**: 00:24:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:
Belgikan familia onean egon zen. Bere anaiak kale berean bizi izan ziren beste familia batekin. Domeketan elkarrekin ibiltzen ziren anai-arrebak.

10. Karlistak engainatuta zeuden

- **Erref**: SOR-089/015
- **Iraupena**: 0:03:53. **Hasi**: 00:26:06. **Bukatu**: 00:29:59
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Politika eta Franco
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan

Laburpena:
Giro garratza topatu zuen Belgikatik etorrita. Ordurako egoera politikoaz konturatuta zegoen, baina ezin zuten berbarik egin. Karlistak engainatuta zeuden. Gernika "gorriek" bonbardatu zutela esaten zuten urte asko geroago.

11. Abertzaleak iraindu eta mehatxatu egiten zituzten

- **Erref**: SOR-089/016
- **Iraupena**: 0:04:30. **Hasi**: 00:29:59. **Bukatu**: 00:34:29

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Abertzaleei mehatxuak eta irainak egiten zizkieten. Emakumeei ilea moztu eta kalean erabiltzearena entzunda dauka.

12. Giroa erdaldundu egin zen erabat gerra ostean

- **Erref**: SOR-089/017
- **Iraupena**: 0:01:23. **Hasi**: 00:34:29. **Bukatu**: 00:35:52
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:
Euskara asko galdu zen, giroa erdaldundu egin zen. Gazteak ez ziren konturatzen. Mentalitate gutxi egon zen.

13. Herrira itzultzean, etxeetan lapurretak eta irainak

- **Erref**: SOR-089/018
- **Iraupena**: 0:03:01. **Hasi**: 00:35:52. **Bukatu**: 00:38:53
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:
Aita frontean eta kartzelan egon zen. Familia herrira bueltatu zenean, etxe askotan lapurretan egin zituztela konturatu ziren. Karlistak tente ibiltzen ziren. Berak ez zeukan gorrotorik.

14. Gaztetan dantzara eta mendira joaten ziren

- **Erref**: SOR-089/019
- **Iraupena**: 0:04:57. **Hasi**: 00:38:53. **Bukatu**: 00:43:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Mendia eta hondartza » Mendizaletasuna
- Aisia » Kultura » Musika
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
Lan asko egiten zen eta diru gutxi irabazi. Musika bandak domeka arratsaldeetan jotzen zuen plazan. Mendira sarri joaten ziren. Bergarara ere joaten ziren trenez 20 urte ingururekin.

15. Eskolan politikoki bideratu nahi izaten zituzten

- **Erref**: SOR-089/022
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:45:33. **Bukatu**: 00:48:58
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Euskara

Laburpena:
Eskola publikoan ibili zen. Irakasle ona tokatu zitzaion baina giroa politikoki oso itxia zen. Cara al Sol eta kantatu behar izaten zituzten. Konturatzen ziren hori ez zegoela ondo. Erdaraz derrigortzen zituzten.

16. Esne bila joanda, isuna

- **Erref**: SOR-089/023
- **Iraupena**: 0:02:35. **Hasi**: 00:48:58. **Bukatu**: 00:51:33
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Gerra inguruan, Gallasteitorre baserrira joaten ziren esnetara. Behin anaiari isuna ipini zioten estraperloan zebilelakoan edo.

17. 13 urterekin lan-eske joan zen

- **Erref**: SOR-089/024
- **Iraupena**: 0:03:21. **Hasi**: 00:51:33. **Bukatu**: 00:54:54
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura

Laburpena:
Gerra garaian 13 urterekin lan-eske joan zen lagun batekin, etxean ezer esan gabe, miseria zegoelako. Hiru hilabete inguru egin zituen orduan. Inguruko herrietatik lanera etortzen ziren.

18. Bederatzi pezeta irabazten zituen eguneko

- **Erref**: SOR-089/025
- **Iraupena**: 0:03:43. **Hasi**: 00:54:54. **Bukatu**: 00:58:37

- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)

Laburpena:
Laneko maisua gizonezkoa zen baina lanean emakume asko zeuden. 9 pezeta jasotzen zituen eguneko. Jostun jardun zuen gero.

19. Estraperloko gantza erosten zuten, olioa garestia zen

- **Erref**: SOR-089/026
- **Iraupena**: 0:02:46. **Hasi**: 00:58:37. **Bukatu**: 01:01:23
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Eguneroko gauzen prezioak esaten ditu. Olio botilaren prezioa hilabete guztiko soldata beste zen. Gantza erosten zuten gehienek, estraperlokoa.

20. Dantzariak zeuden batzokian

- **Erref**: SOR-089/027
- **Iraupena**: 0:01:37. **Hasi**: 01:01:23. **Bukatu**: 01:03:00
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak
- Aisia » Kultura » Dantza

Laburpena:
Gerra aurrean dantza taldea zegoen batzokian.

21. Dantza taldea zegoen batzokian

- **Erref**: SOR-090/001
- **Iraupena**: 0:02:22. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:02:22

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Dantza
- Euskara
- Politika » Euskara eta politika

Laburpena:
Gerra aurrean dantza talde ona zegoen eta beste herri batzuetara ere joaten ziren. Gerra ondoren ez zegoen horrelako talderik, baina noizean behin irteten ziren aurretik ikasitakoak. Euskal giroa zigortua zegoen. Andramarixetan ezpata-dantza egiten zen.

22. Emakumeen esku zegoen etxeko ardura, baita diruarena ere

- **Erref**: SOR-090/002
- **Iraupena**: 0:02:42. **Hasi**: 00:02:22. **Bukatu**: 00:05:04

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:
Etxeko lanak emakumeek egiten zituzten. Erosketak ere emakumeek egiten zituzten, baita diru kontuak eraman ere.

23. Irratitik iristen ziren berriak

- **Erref**: SOR-090/003
- **Iraupena**: 0:02:01. **Hasi**: 00:05:04. **Bukatu**: 00:07:05

Gaia(k):

- Kultura » Aisia » Hedabideak » Irratia
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Aparatuak, objektuak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura

Laburpena:
"La voz de España" zen berriak ematen zituen bakarra. Irratia zutenek ere zabaltzen zituzten berriak. Ezin zen lasai berba egin.

24. Txitxarroa merkea zen orduan

- **Erref**: SOR-090/004
- **Iraupena**: 0:03:01. **Hasi**: 00:07:05. **Bukatu**: 00:10:06

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa

Laburpena:
Egunerokoan baratzeko barazkiak jaten zituzten asko. Gabonetan txitxarroa jaten zuten baina ez zeukan estimazio handirik. Sukaldean txapa zeukaten. Egunean egunekoa erosten zen. Ur beroa txapako depositotik erabiltzen zuten.

25. Arropak etxean garbitzen zituzten

- **Erref**: SOR-090/005
- **Iraupena**: 0:01:53. **Hasi**: 00:10:06. **Bukatu**: 00:11:59

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Gaixotasunak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Medikuak eta sasimedikuak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Etxean harraskan garbitzen zituzten arropak baina labaderoak zeuden ibai ondoan eta jendea bertara joaten zen. Tuberkulosiarekin asko hiltzen ziren.

26. Anai-arrebak herri desberdinetan jaiotakoak dira

- **Erref**: SOR-090/007
- **Iraupena**: 0:05:11. **Hasi**: 00:13:16. **Bukatu**: 00:18:27

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Lanbideak » Udal langileak

Laburpena:
Aita mikeletea zenez, destinoaren arabera mugitzen zen familia. Horregatik, anai-arreba denak leku desberdinetan jaiotakoak dira. Herrian etxez aldatu zuten behin baino gehiagotan.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-11-06

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com